

MAT Á ÁHRIFUM LAGASETNINGAR*

– sbr. samþykkt ríkisstjórnarinnar frá 24. febrúar 2023

*umfjöllun um einstök efnisatriði misjafnlega ítarleg, eftir umfangi máls og eðli

Málsheiti og nr.	Frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum vegna þjóðlendna (starfslok óbyggðanefndar o.fl.)
Ráðuneyti	Forsætisráðuneytið.
Stig mats	☒ Frummat, sbr. 1. gr. ☐ Endanlegt mat, sbr. 10. gr.
Dags.	10. nóvember 2023.

A. Greining og mat á fjárhagslegum áhrifaþáttum fyrir ríkið

- 1. Áætluð fjárhagsáhrif fyrir ríkið vegna helstu breytinga og ráðstafana sem felast í fyrirhugaðri lagasetningu, þar sem tilgreindir eru sérstaklega áhrifaþættir á fjárhag ríkissjóðs.**
  - a) Hvaða fjárhagsgreining, rekstraráætlanir, reiknilíkön eða önnur áætlanagerð hefur farið fram við undirbúning fjárhagsmatsins?
Samráð hefur verið haft við skrifstofu ráðuneytisins sem fer með málefni fjármála og áætlanagerðar.
  - b) Helstu forsendur sem áætlanir byggja á og næmni niðurstaðna fyrir frávikum.
Ekki er gert ráð fyrir aukningu útgjalda. Aukið leyfisveitingarhlutverk forsætisráðuneytisins, kallar ekki á sérstakt stöðugildi í ráðuneytinu og fellu að öðrum þjóðlenduverkefnum ráðuneytisins.
  - c) Eru fjárhagsáhrif tímabundin eða varanleg?
Varanleg.
  - d) Skorður sem eru settar fyrir útgjöldum og hvatar sem geta haft áhrif á útgjaldaþróun.
Ekki er gert ráð fyrir aukningu útgjalda. Aukið leyfisveitingarhlutverk forsætisráðuneytisins, kallar ekki á sérstakt stöðugildi í ráðuneytinu og fellu að öðrum þjóðlenduverkefnum ráðuneytisins.
  - e) Aðskilin umfjöllun um brúttóáhrif á tekjuhlið og gjaldahlið en einnig tilgreind nettóáhrif á afkomu.
Ekki er gert ráð fyrir aukningu útgjalda. Aukið leyfisveitingarhlutverk forsætisráðuneytisins, kallar ekki á sérstakt stöðugildi í ráðuneytinu og fellu að öðrum þjóðlenduverkefnum ráðuneytisins.
- 2. Tekjubreytingar.**

Aukið leyfisveitingarhlutverk ráðuneytisins mun auka tekjur ríkissjóðs þar sem gert er ráð fyrir í 3. gr. þjóðlendulaga að gjald séu tekið fyrir leyfisveitinguna. Ekki er hægt að leggja mat á fjárhæðir í því sambandi.
- 3. Útgjaldabreytingar.**

Ekki er gert ráð fyrir aukningu útgjalda. Aukið leyfisveitingarhlutverk forsætisráðuneytisins, kallar ekki á sérstakt stöðugildi í ráðuneytinu og fellur að öðrum þjóðlenduverkefnum ráðuneytisins.
- 4. Eignabreytingar.**

Eignir ríkissjóðs koma til með að aukast verði af hinni áformuðu lagasetningu.

5. Aðrir áhrifaþættir varðandi ríkisfjármál.

- a) Samræmi við viðmið og sjónarmið um fyrirkomulag á útgjaldastýringu og umbúnað í fjárlögum.
- b) Samræmi við viðmið um framsetningu fjárlaga og reikningshaldslegan grundvöll samkvæmt lögum um opinber fjármál.
- c) Uppbygging skattkerfis og tekjuöflunar ríkissjóðs.
- d) Forsendur og umbúnaður þjónustugjalda – lagakröfur.
- e) Rekstrarform ríkisstarfsemi.
- f) Opinber innkaup og útboð.
- g) Eignaumsýsla ríkisins.
- h) Réttindi og skyldur ríkisstarfsmanna.
- i) Ríkisstyrkir og ívilnanir, þ.m.t. samræmi við reglur ESA, sbr. 61. gr. EES-samningsins. Ath. tilkynningarskyldu með tveggja mánaða fyrirvara.

B. Samræmi við útgjaldaramma og fimm ára fjármálaætlun – fjármögnun

1. Hefur verið gert ráð fyrir þeim fjárhagsáhrifum á málaflokk sem leiða kunna af samþykkt frumvarpsins:

- a) í gildandi fjárlögum
Ekki er gert ráð fyrir aukningu útgjalda. Aukið leyfisveitingarhlutverk forsætisráðuneytisins, kallar ekki á sérstakt stöðugildi í ráðuneytinu og fellu að öðrum þjóðlenduverkefnum ráðuneytisins.
- b) í fjárlagafrumvarpi komandi árs
Ekki er gert ráð fyrir aukningu útgjalda. Aukið leyfisveitingarhlutverk forsætisráðuneytisins, kallar ekki á sérstakt stöðugildi í ráðuneytinu og fellu að öðrum þjóðlenduverkefnum ráðuneytisins.
- c) í fimm ára fjármálaáætlun ríkisstjórnarinnar
Með niðurfellingu óbyggðanefndar 1. janúar 2026 munu sparast verulegar fjárhæðir sem hingað til hafa runnið árlega úr ríkissjóði til nefndarinnar.

2. Hafi ekki þegar verið gert ráð fyrir útgjöldum við verkefni, hvernig er þá ætlunin að finna þeim stað innan útgjaldaramma málaflokks, t.d. með tilfærslu fjármuna eða með því að draga úr öðrum útgjöldum?

3. Tengist einhver ný eða aukin tekjuöflun verkefninu?

Aukið leyfisveitingarhlutverk ráðuneytisins er líklegt til auka tekjur ríkissjóðs þar sem gert er ráð fyrir í 3. gr. þjóðlendlaga að gjald séu tekið fyrir leyfisveitinguna.

C. Efnahagsáhrif – áhrif á atvinnulíf, vinnumarkað og samkeppni

1. **Hagræn áhrif á heildareftirspurn og einstaka markaði – hagstjórnarsjónarmið.**
2. **Áhrif á fyrirtækjaeftirlit og reglubyrði, hversu mörg fyrirtæki verða fyrir áhrifum og hvers konar fyrirtæki? Einföldun laga eða stjórnáslu? Leitað umsagnar ráðgjafarnefndar um opinberar eftirlitsreglur, sbr. lög nr. 27/1999?**
– Sjá leiðarvísinn „Grunnmat á eftirlitsreglum“
3. **Samkeppnisskilyrði.**
  - a) Líkur á því að fjöldi fyrirtækja á markaði takmarkist með beinum hætti vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér einhvers konar einkarétt, leyfiskerfi eða kvóta).
  - b) Líkur á því að fyrirtækjum á markaði fækki með óbeinum hætti vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér aukinn kostnað við inngöngu á markað eða tekur aðeins til hluta starfandi fyrirtækja).
  - c) Takmarkanir á möguleikum fyrirtækja til þess að mæta samkeppni vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin hefur áhrif á verð fyrirtækja eða eðli vörunnar, t.d. staðlar eða ef aðgerðin takmarkar sölusvæði, svigrúm til að auglýsa eða til að ákveða hvernig vara er framleidd).
  - d) Takmarkanir á frumkvæði fyrirtækja til að stunda virka samkeppni vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér að fyrirtæki verði undanþegin samkeppnislögum eða ef fyrirtæki bera skyldu eða eru hvött til að skipta með sér hvers konar viðskiptalegum upplýsingum)

D. Önnur áhrif

1. **Áhrif á fjárhag sveitarfélaga, sbr. 129. gr. sveitarstjórnarlaga, nr. 138/2011.**
Hin áformaða lagasetning eykur ekki á útgjöld sveitarfélaga en með því að fella úr lögnum ákvæði um mörkun tekna sveitarfélaga skapast rými fyrir sveitarfélög til að nýta tekjur af leyfisveitingum í þjóðlendum til annarra brýnna verkefna inn sveitarfélaga en hingað til hefur ekki verið mögulegt.
2. **Áhrif á frelsi til að veita þjónustu (með eða án staðfestu á Íslandi).**
– Ath. tilkynningarskyldu til ESA með fjögurra mánaða fyrirvara, sbr. 1. og 2. gr. reglugerðar nr. 666/2011.
3. **Áhrif á tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu, sbr. lög nr. 57/2000.**
– Ath. tilkynningarskyldu til ESA með þriggja mánaða fyrirvara, sbr. 1. og 2. gr. reglugerðar nr. 666/2011.
4. **Áhrif á byggðalög.**
5. **Áhrif á frjáls félagasamtök.**
6. **Áhrif á jafnrétti kynjanna.**
– Hin áformaða lagasetning hefur ekki áhrif á stöðu kynja.

7. Áhrif a lýðheilsu.

8. Áhrif á menntun, nýsköpun og rannsóknir.

9. Áhrif á möguleika einstaklinga og fyrirtækja til að eiga samskipti þvert á norræn landamæri.

10. Áhrif á stjórnýslu, svo sem hvort ráðuneyti og stofnanir eru í stakk búin til að taka við verkefni.

Forsætisráðuneytið sinnir þegar leyfisveitingar- og samþykktarhlutverki innan þjóðlendna og sú viðbót sem áformuð er við leyfisveitingarhlutverk ráðuneytisins hefur hverfandi áhrif á stjórnýslu ráðuneytisins.

11. Áhrif á stöðu tiltekinna þjóðfélagshópa, svo sem aldurshópa, tekjuhópa, mismunandi fjölskyldugerðir, launþega/sjálfstætt starfandi/utan vinnumarkaðar.

12. Áhrif á umhverfi og sjálfbæra þróun.

E. Niðurstaða mats – með vísun í fylgiskjöl ef við á

1. Samandregin niðurstaða fjárhagsáhrifa fyrir ríkissjóð – heildarútkoma varðandi tekjur, gjöld, afkomu og efnahag.

Með niðurfellingu óbyggðanefndar 1. janúar 2026 munu sparast verulegir fjármunir sem hingað til hafa runnið árlega úr ríkissjóði til nefndarinnar. Þá er ekki gert ráð fyrir aukningu útgjalda. Aukið leyfisveitingarhlutverk ráðuneytisins sem lagt er til, kallar ekki á frekari stöðugildi og fellur að öðrum þjóðlenduverkefnum ráðuneytisins. Aukið leyfisveitingarhlutverk ráðuneytisins er hins vegar líklegt til auka tekjur ríkissjóðs þar sem gert er ráð fyrir að gjald séu tekið fyrir leyfisveitinguna. Loks koma eignir ríkissjóðs til með aukast verði af hinni áformuðu lagasetningu.

2. Önnur áhrif en bein fjárhagsáhrif, álitamál eða fyrirvarar sem ástæða þykir til að vekja athygli á.

3. Samfélagslegur ávinningur veginn á móti kostnaði og fyrirhöfn (ekki gerð krafa um tölulegt mat).

F. Til útfyllingar vegna endanlegs mats – breytingar frá frummati

1. Voru áform um lagasetninguna ásamt frummati á áhrifum kynnt fyrir FJR?

2. Eru helstu efnisatriði frumvarpsins óbreytt/lítið breytt frá þeim tíma?

3. Ef gerðar hafa verið breytingar umfram það, sbr. það frummat á áhrifum frumvarpsins sem áður var kynnt, hverjar eru þær og hver eru fjárhagsáhrifin?